

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-86>

CANISTER THERAPY AS A TYPE OF PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL REHABILITATION

КАНІСТЕРАПІЯ ЯК ВИД ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Tserkovnyak-Horodetska O. G.

*Candidate of Philological Sciences,
Teacher at the Department of Military and
Humanitarian Disciplines
Military Institute of Telecommunication and
Information technologies named after the
Heroes of Kruty
Kyiv, Ukraine*

Церковняк-Городецька О. Г.

*кандидат філологічних наук,
викладач кафедри військово-
гуманітарних дисциплін
Військового інституту телекомунікацій
та інформатизації імені Героїв Крут
м. Київ, Україна*

24 лютого 2022 року життя багатомільйонної країни Україна змінилося назавжди. Весь світ бачить, який шалений, відчайдушний опір чинить наша держава у кривавій, жорстокій та підступній війні, яку розпочала країна терорист росія, вона знищує міста, врожай на полях, забирає життя дорослих та дітей. П'ятий місяць поспіль Україна тримає оборону й дає гідну відсіч ворогу, пліч-о-пліч з нею стоять країни-партнери, які допомагають у різних сферах боротисьби.

Ці тези, покликані для того, щоб звернути увагу фахівців: психологів, педагогів, психотерапевтів, вчителів, викладачів, соціальних працівників, громадських діячів, волонтерів, які працюють і щодня бачать дорослих та дітей, які постраждали у наслідок війни, насильства, гвалтувань, жорстокого поводження, полону, втрати близьких людей. У посібнику «Основи реабілітаційної психології: подолання нпроекту «Друг Героя» (Київська область, Броварський р-н, с. Красилівка). Коли тільки почались події на сході України, канадці зрозуміли, що буде дуже багато людей із посттравматичним стресовим розладом і що цей напрямок допоможе полегшити ці наслідки. Починався цей проект саме з підготовки собак для емоційної підтримки військових. Підготували 3-4 таких собаки, яких передали у родини й надалі це розвинулось у проєкт допомоги різним категоріям населення, але постійно відбуваються візити у військові шпиталі, реабілітаційні центри на думку доктора полковника Всеволода Стеблюка, колишнього радника Міністра оборони України та засновника реабілітаційної клініки у військовому госпіталі міста Ірпінь “Психологічний ефект цієї війни буде дуже сильним і довготривалим“. Також не варто забувати, що саме на сході, де відбуваються військові дії, перші терапевти на лінії вогню – це саме коти та собаки.

Однак, ми маємо прекрасний старт, платформу, яку створили Антоніна Гошовська організація Каністерапія в Україні м.Чернівці, Марина Прокопенко учасник проекту «Друг героя» м.Київ, Ігор Роздобудько директор центру «Особлива дитина» м.Чернівці, Ольга Бібікова м.Київ, Марічка Теличко м.Київ, Ольга Смірнова м.Київ, Мельничук Олена директор УДЦ «Лармон», керівник проект «Друг в негоді не покине» м.Київ, Оксана Береславська м.Київ, Євгенія Ткачук м.Київ, центр делікатної кінології «CANIS-клуб» м.Полтава, Олена Сердюк «Доктор Дог. Центр каністерапії для дітей та дорослих» м.Запоріжжя.

За словами Антоніни Гошовської, у світі розрізняють кілька типів каністерапії. «Візитова каністерапія – коли ми приходимо з собаками з метою покращення стану тих людей, які перебувають, наприклад, у геріатричному пансіонаті. Людям там емоційно важко перебувати, а собаки допомагають їм відчутти себе потрібними. У Чернівцях ми також проводили такі візити у геріатричний пансіонат. Інший напрямок – це навчання з собаками. У цьому випадку собаку можна використовувати як мотивацію дитини до навчання і зміни її емоційного ставлення до навчання. Третій напрямок – терапія з собаками – коли тварин використовують для фізичної, психологічної реабілітації людей», – додала каністерапевта. Як наголосила Антоніна Гошовська, варто запам'ятати, що собака не лікує. Лікує спеціаліст, а вона при цьому може виступати партнером цього спеціаліста, який складає програму лікування і є відповідальним за весь процес.

Хочу зауважити що каністерапія являється універсально позитивним методом реабілітації, бо спеціально навчені та відібрані собаки являються унікальним інструментом для проведення різних занять, які підбираються особисто під кожну дитину. А це: пропрацювання фобій та страхів, концентрація уваги, розробка рук та ніг, тактильні відчуття, вправність знань в абетці та цифрах, відновлення руху, закріплення норм в психологічному балансі, позбавлення гіперактивності, корекція поведінки, навички в доведенні, соціалізація в навколишньому середовищі, і багато чого іншого. В основі є позитивні емоції підкріплені результатами від виконання завдань.

Так, собака не зможе обійняти, проте зробить усе аби покращити настрій та душевний стан, тому що для неї це понад усе. До того ж собак однаково люблять як дорослі так і діти. Це дозволяє застосовувати каністерапію з різними віковими категоріями. Крім того, собаки використовуються у терапії частіше за інших тварин, так як вони легко навчаються вербальним командам й охоче їм підкоряються. Наприклад, 95% тварин, що використовують у психотерапії США, складають саме вони. Така популярність 36 | II науково-практична конференція пояснюється також і тим, що собаки краще проявляють свої емоції, ніж

інші тварини, хоча і не завжди є більш емоційними. Після спілкування з цією твариною у клієнта поступово виникає довіра і до соціального працівника, а без неї, як відомо, терапія не є ефективною [2, с. 121]. Каністерапія має доволі багато застосувань у соціальній роботі: з людьми, що переживають кризову ситуацію; з незрячими або людьми зі зниженим зором («собака-поводир»); як спосіб полегшення соціальної адаптації та подолання наслідків соціальної ізоляції; у реабілітації правопорушників; з людьми, що мають певні функціональні обмеження (проте виключно за суворого контролю соціального працівника); допомога невиліковно хворим та їх родичам (спілкування з собакою допомагає прийняти безвихідь ситуації, подолати відчай, та жахи). Також каністерапія допомагає при депресії, адже собака постійно потребує активності й уваги. Не варто забувати про те, що її регулярно потрібно виводити на прогулянки, через що у людини просто не залишиться часу на сумні думки, переживання, спроби самогубства.

Має значення і шерсть собаки тому, варто використовувати різні породи шнауцери, лабрадори, ретривери, зокрема шнауцери мають шерсть жорстку і гарно розробляють руки після інсультів, травм повертають чутливість рук.

Олена Сердюк у своїй доповіді «Досвід індивідуальної корекційно-розвивальної роботи засобом каністерапії з дітьми з розладами аутистичним спектру (РАС) дошкільного і шкільного віку» говорила про аутизм у дітей. Аутизм – це захворювання, яке неможливо вилікувати, однак, таких дітей можна і необхідно адаптувати до життя в соціумі. Представлені діагностичні критерії РАС за МКХ-10. Наводиться огляд світових наукових досліджень, які доводять ефективність застосування каністерапії при аутизмі. Методика каністерапії ефективна, загальнодоступна, практично не має протипоказань. Не зважаючи на багаторічний світовий досвід використання каністерапії в Америці і Європі, зокрема в Польщі, в Україні, на жаль, цей метод не доступний в державних установах надання реабілітаційної допомоги людям з аутизмом. Тому надання цієї послуги людям з особливими потребами взяли на себе некомерційні громадські організації, приватні розвивальні центри, де працюють навчені закордонними викладачами, сертифіковані спеціалісти й кінологічні команди. Важливим є створення комплексної індивідуальної програми для кожної дитини, зокрема з урахуванням її потреб. Описані етапи каністерапії, структура індивідуальних занять, а також види вправ з терапевтичною собакою, які проводяться з дітьми з РАС.

Щорічні акції, які у різних містах проводять волонтери-каністерапевти «Візьми собаку на роботу», психологічно підтримуючи зустрічі «Живи!», «Читай разом з собакою», «Прочитай другу казку», величезний позитивний ефект має образ собаки Патрона, який не тільки знешкодує мене, а створює вибуховий, прекрасний настрій в усіх українців.

Література:

1. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. – Київ, 2018. – 240 с. Колектив авторів: Л. Царенко, Т. Вебер, М. Войтович, Л. Гриценко, В. Кочубей, Л. Гридковець.
2. Татаринцева Н. А. Канистерапия как метод работы с молодыми людьми с ограниченными возможностями здоровья (18–30 лет). ВНЕ РАМОК, ВНЕ ГРАНИЦ, 2016, 121 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-87>

**THE DEVELOPMENT OF PHYSICAL QUALITIES
OF STUDENTS OF PRIMARY SCHOOL AGE IN THE PROCESS
OF GAMING ACTIVITIES**

**РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ МОЛОДШОГО
ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Tsiuk A. O. Цюк А. О.

*Student at the Department of Physiology
and Introduction of Plants
Oles Honchar Dnipro National University
Dnipro, Ukraine*

*студентка кафедри фізіології та
інтродукції рослин
Дніпровський національний університет
імені Олесь Гончара
м. Дніпро, Україна*

Kofan I. M. Кофан І. М.

*Candidate of Biological Science,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department of
Physiology and Introduction of Plants
Oles Honchar Dnipro National University
Dnipro, Ukraine*

*кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри фізіології та
інтродукції рослин
Дніпровський національний університет
імені Олесь Гончара
м. Дніпро, Україна*

В умовах сучасного суспільства та способу життя рівень фізичних якостей людини значно нижчий від тих, які є нормою. Це спричиняє негативний вплив на здоров'я людини та ускладнює можливості пристосування людини до сучасних умов життя. Щоб запобігти такому перебігу подій необхідно залучати людину до фізичної активності починаючи з наймолодшого віку. Отже, виникає необхідність пошуку найбільш доцільних засобів і методів підвищення рівня фізичної підготовленості учнів молодшого шкільного віку [1; 3; 4, с. 10-16].